

skutt italienske officerer og soldater fordi de "nektet å samarbeide". Tre kardinaler holdes i husarrest av tyskerne, som beskylder dem for å ha gitt ly for eftersøkte personer. Også fra Rom meldes det om gatekamper. BBC.s korrespondent Rasmussen, som deltok i landingen ved Reggio, forteller at tyskerne hadde plyndret byen for alt før de forlot den. Rasmussen fremholder at det er tyskernes plyndremetoder og arroganse, som mere enn noe annet har banet vei for de allierte i Italia.

Den siste del av den italienske flåte er kommet til alliert havn. Underveis hadde de italienske krigsskip senket 9 fiendtlige fartøier.

En talsmann for den britiske regjering uttaler at den italienske flåtes fremtid avhenger av den holdning det italienske folk vil innta.

Italienske fly fortsetter å komme til allierte flyplasser. - Ifølge våpenstilstandsavtalen skulle Italia utlevere flåte og flyvåpen.

v v v

Jugoslaviske friskarere har gått inn på italiensk område ved Fiume. Nord for Trieste og Fiume har de avskåret alle jernbaner. De holder 300 km av den dalmatiske kyst, og har avslått sjentatte tyske forsøk på å tilbakeerobre Split. Inne i landet har de avskåret viktige jernbaner. Britiske våpen ankommer til landet.

v v v

Mål for alliert bombing har vært industribyene Mannheim, Ludwigshaven og Hannover, som alle blev kraftig angrepet. Aachen og Darmstadt har vært utsatt for mindre kraftige angrep. I dagene onsdag, torsdag og fredag blev 4000 tonn bomber kastet over mål i Tyskland.

Opgjør etter bombing av Hamburg foreligger nu. 77 prosent av byens bebyggelse er rasert eller nedbrent, d. v. s. 2400 hektar (vel 24.000 mål).

Av de åtte skipsverfter, som er ødelagt, er de fire største i byen, 17 handelsskip, deriblant 12 store, er senket på havna, videre 5 store flytedokker og 2 ubåter, dessuten er 3 ubåter under bygning ødelagt. Dette er bare en liten brøkdel av den store skade som er voldt. Bombingen har kostet de allierte 87 fly.

Britisk styrmann med andre civile briter blev ført fra fangeleir ved Bremen for å utveksles i Lissabon med tyske fanger fra England. Underveis passerte styrmannen Essen, Duisburg,

Düsseldorf og Köln. Jernbanen går gjennom disse byers industridistrikter. Da toget passerte, blev gardinene trukket ned og fangene blev nektet å se ut. De greide allikevel å kikke under gardinet. Byene var blottet for liv, meddeler styrmannen. Ruiner og branntøtter var det overalt, murer og skorstener, som stod for fall, bombekraterer i gatene som det ikke var gjort noe forsøk på å fylle.

Styrmannen hadde sett resultatene av tysk bombing i London og Liverpool, men det var ingenting i sammenligning.

Fra fangeleiren kunde han berette at fangevokterne hengav sig til sløv fatalisme. Han hadde også inntrykk av at bombingene ikke i Tyskland som i England blev møtt med et: we can take it! I Lissabon blev fem av britene holdt tilbake fordi fem av de tyske fanger, de skulde utveksles med manglet. Det var fem tyskere som hadde rømt fordi de ikke vilde hjem til Tyskland.

v v v

Det meldes at det har funnet sted innledende fredsforhandlinger mellom Finland og Russland, men at disse strandet fordi finnene ikke vilde opgi støttepunkter i russisk Karelen.

En melding idag tyder dog på at forhandlingene kan være gjenoptatt. Den finske finansminister Tanner har offentlig erklært at Russland vil gå av med seiren. Finnene må se realistisk på situasjonen, fremholder han, og søke å opnå en fred med tilstrekkelige garantier. Han tok derefter til orde mot den fredsdiskusjon, som nu er blitt almindelig i landet, og sa at folk enten fikk vise sine valgte representanter tillid eller velge andre. - Det er altså tydelig at regjeringen er gjenstand for kritikk og at folk ønsker fred. Hvad Tanner mener med garantier er for øvrig ikke godt å si. Da Finland ikke kan forlange at Russland skal avruste, blir landets beste garanti at det selv opfører sig slik, at det vinner russernes tillid.

v v v

Innen 1944's utgang vil U.S.A. ha bygget 50 mill. tonn handelsfartøier eller mere enn U.S.A.s, Storbritannias Japans og Norges sammenlagte førkrigs handelsflåter. - Hvert femte minutt døgnet rundt kjøres et nytt fullstendig ferdig aeroplan ut fra amerikanske fabrikker.

v v v

NORGE FRI TT

Nr. 40

2. oktober 1943

3. årg.

Den røde hærs fremgang på midtfronten fortsetter. Allerede i ukens begynnelse meldte russerne om god fremgang mot Gomel, som da var et av de få steder tyskerne holdt på vestsiden av Dnjepr. Like etter fulgte meldingen om russernes inntagelse av byene Klinty og Novosybkov på jernbanen Brjansk-Gomel. Vi går ut fra at det er nordvest for disse byer at russerne har gått inn i Hviterussland på bred front. Ved Gomel har de avansert til byens utkant, og dermed er vel hele området mellom elvene Dnjepr-Sosj på den ene side og Desna på den andre nu på russernes hender. Opmarsjen fra Smolensk mot Vitebsk fortsetter. Den siste russiske erobring det er meldt om på jernbanen mellom disse to byer, er Rudnja. Videre står russerne bare 15 km fra Orsja og truer Mogilev. Mellom Kiev og Dnjepropetrovsk har russerne inntatt Kremensjug, det siste tyske brohode nordøst for Dnjepr. Russerne har inntatt en forstad til Dnjepropetrovsk på østsiden av elven. De har videre meldt at de har gått over Dnjepr på seks steder her, men etter senere meldinger å dømme, har de ikke vunnet fast fot. De voldsomste kamper raser nu ved Kiev, hvor tungt russisk artilleri er kjørt op mot de tyske forsvarsverker, og ved Saporosje, hvor russerne driver tyskerne tilbake. Ved Tamanhalvøya har russerne inntatt Temrjuk, et av de siste tyske støttepunkter på østsiden av Kertsjstredet. 46 nye russiske generaler er utnevnt på grunn av tilveksten til den røde hær. Russiske fly har senket tyske skip på tilsammen 19.000 tonn i Østersjøen.

v v v

Italiafronten. - 5. ammes betydeligste erobringer i ukens løp er Avelino på jernbanen til Benevento, og Napoli, som blev tatt etter hårde kamper. Den tyske arme på denne front, som består av 5 divisjoner, retirerer under press. Den ventes å ville ta oppstilling igjen ved Volturino, hvor elven fra Benevento danner en naturlig forsvarslinje. Under operasjonene ved Neapel har alliert flåte og fly grepet avgjørende inn i kampen. Etter erobringen av Foggia

har 8. arme erobret Manfredonia ved østkysten og hele halvøya nordenfor, likesom de har inntatt San Severo og Lucero nordvest for Foggia.

Erobringen av flyplassene ved Foggia, det største flyplassanlegg i Italia, er av stor strategisk betydning. Når plassene er istandsatt, vil de kunne benyttes som baser for bombing av mål i Sydtyskland, Østerrike og vassalstatene, likesom baser for transportfly til å føre forsyninger til Balkan.

De ødelagte havneanlegg i Neapel settes nu istand av tropper med øvelse fra lignende arbeide i Tripolis, Tunis og Bizerte. Havnen, som visstnok er den neststørste i Italia, vil derefter tjene som forsyningsbasis for 5. arme.

En ny italiensk regjering er under dannelselse med det formål å aktivere Italias krigsinnsats mot Tyskland. General Eisenhower har hatt en samtale med Badoglio i samme anledning. (Bare Darlans fortidlige død hindret ham i også å være tilstede.)

Efter et almindelig anslag skal bare 1/10 av fascistmilisen ha fulgt Mussolinis opfordring og igjen meldt sig til tjeneste.

Tyskerne har måttet annullere ordren til italienske officerer og menige om å melde sig til tjeneste med uniform og våpen.

v v v

Alliert bombing. - Enden har vært utsatt for to dagangrep av amerikanske flyvende festninger med Thunderbolt jagereskorte, samt et nattangrep av britiske fly. Hannover, en av Tysklands ti største byer, har vært meget kraftig angrepet. Bochum og andre mål i Ruhr har også vært kraftig bombet, likeledes kommunikasjons- og industricentret Hagen. Mål ved München og Messerschmidtfabrikken ved Wiener Neustadt er bombet av amerikanske fly med basis Nordafrika. Dette er første gang at mål i selve Tyskland er bombet av fly fra Nordafrika.

Under de siste angrep på Berlin blev byen tilføjet et ødeleggende slag. Over hundre store fabrikker blev mere eller mindre skadet. - Under et angrep på en gummifabrikk i Frankrike for en tid siden blev 700.000 bil-

ringer, ferdig til å transporteres til Tyskland, ødelagt.

v v v

Under avslutningen av en britisk-spansk handelsavtale fremhevet den britiske regjering at den såkalte frivillige spanske divisjon i Russland som går under navn av den blå divisjon var en alvorlig hindring for utviklingen av et vennskapelig forhold mellom de to land. Senere er det kommet melding om at 650 mann av den blå divisjon er kommet hjem. Dr. Ritter, lederen av deportasjonen av franske civile for tvangsarbeide i Tyskland, er blitt skutt på gaten i Paris.

v v v

Finnland. - Mannerheim har i en dagsordre tilintetgjort alle fredsrykter.

Sverige. - Den svenske regjering har anerkjent den franske nasjonalkomite. Det fremheves at Sverige er det første nøytrale land til å gjøre dette. Tatt i betraktning at komiteen har kontroll over hele det franske kolonirike minus Indokina, og dertil Algier og størstedelen av Korsika, som regnes som deler av det egentlige Frankrike, er det rimelig at nøytrale land også må anerkjenne komiteen.

Svenskene har gjort slutt på all transitt av olje og bensin til Norge og Finland. Vi går ut fra at det ikke har skjedd uten etter inntrengende alliert henstilling. - Idet det er blitt sagt, og med rette, at Sverige er et meget fintmerkene barometer for krigens politiske og militære konjunkturer, ber vi alle som lar sig påvirke av tysk propaganda å legge merke til at Sverige har tatt dette skritt. Det sier ikke lite om Tysklands svekkede stilling.

Danmark. - Våre danske venner har brutt jernbanen fra Aalborg og nordover på 20 steder. Denne jernbane brukes særlig til transitt til Norge. Portforbud er innført i hele Jylland. Vi sier takk Danmark!

v v v

Norsk flykaptein og løytnant er blitt belønnet med den høie britiske utmerkelse Distinguished Flying Cross. Den engelske øverstbefalende komplimenterte den norske avdeling, hvor de to officerer tjenestegjør, som den beste under hans kommando.

v v v

Et nytt engelsk sprengstoff med betegnelsen R.D.X., meget kraftigere enn det tidligere anvendte T.N.T.,

er kommet i full fabrikkasjon, og alle vanskeligheter ved sprengstoffets behandling under ladning av granater etc. er overvunnet.

v v v

Efter økende tysk press har den jugoslaviske frihetsarme måttet gi op havnebyen Split. Derimot har jugoslaverne i det nordlige rykket inn på tysk område, d.v.s. et område, som først under krigen er tatt fra de jugoslaviske land og innlemmet i det tyske rike. Jugoslaverne var her understøttet av østerrikske partisaner og tsjekkiske og ungarske avdelinger. - For oss har den jugoslaviske front den største betydning i at den overhodet eksisterer og kan bli utgangspunkt for større operasjoner. Inntil videre har jugoslaviske fremgang eller tilbakegang bare sekundær betydning. Det gjelder til fronten innpasses i den almindelige allierte strategi og blir en hovedkrigsskueplass ved siden av de andre.

v v v

På Korsika har de allierte nedkjempet stillinger av viktighet for det tyske forsvar av havnebyen Bastia. 2 transportfly fra Korsika er skutt ned og transportfartøier senket.

v v v

H. M. Kongen var tilstede ved en dansk tilstelning i London i anledning av kong Christians fødselsdag. Kongen talte blant annet om den nye situasjon, som var opstått ved danskenes aktive innsats. Det hadde vært en skuffelse for oss, sa han, at danskene til å begynne med hadde gitt etter for det tyske press, men vi forstod Danmarks vanskelige stilling.

Kongen nevnte den innsats som den danske hær og den danske flåte hadde gjort den 29. august, og uttalte sin stolthet over at det var i denne flåte at han selv hadde fått sin utdannelse.

v v v

Efter å være blitt forsynt med nytt utstyr, er et betydelig antall tyske ubåter vendt tilbake til Atlanterhavet. En britisk korvett og en fregatt har gått tapt under konvoiering likeledes er en alliert destroyer senket. Men motforholdsregler er

tatt som har vist sig i høi grad virkningsfulle.

v v v

Fra Churchills siste tale i Underhuset som vi tidligere ikke har hatt plass til å referere, hitsetter vi en del momenter. Middelhavsflottet er ingen erstatning for en europeisk vestfront, uttalte den britiske statsminister. Middelhavsfronten var front nr. 2, men front nr. 1 skulde komme. I denne forbindelse nevnte han uttrykkelig en forestående landgang i Frankrike, Belgia og Holland. I mai i år var Roosevelt og Churchill blitt enige om at Italia skulde sjaltes ut i løpet av 1943. Hvad bombingene av Tyskland angikk sa Churchill, at den bombevekt som var kastet over Tyskland i de siste 12 måneder var tre ganger så stor som i de foregående 12 måneder. Han fremhevet den store skade som var tilføiet den tyske industri. Det tyske luftvåpen var på defensiven. Royal Air Force hadde 50 procent flere fly enn Tyskland som gjorde aktiv innsats. Den allierte flyproduksjon i forhold til den tyske var som 4-1. I fire måneder regnet til den 18. sept. hadde det ikke vært nogen skipssenkninger i Nordatlanten, og i første halvdel av september hadde det overhodet ikke forekommet skipssenkninger. Hvad angår invasjonen i Salerno uttalte statsministeren, at den fant sted i den ytterste utkant av de Sicilia-stasjonerte allierte jagerflys aksjonsradius. Jagerflyene kunde bare holde sig et kvarter over krigsskueplassen. I Italia var det de alliertes hensikt å anvende store troppestyrker og holde en full offensiv igang i høst og vinter. Den ferdigorganiserte franske hær i Nordafrika bestod av 3-400.000 menn. Av britiske fanger hadde det vært 70.000 i Italia, av greske og jugoslaviske 35.000, som Badoglio hadde beordret frigitt. Om den italienske flåte brukte Churchill uttrykket, at den hadde gått over, og omtalte hvilken uhyre betydning den italienske tilvekst hadde for de allierte flåter på alle hav. Med hensyn til den allierte skibsbygning, var det i år bygget 6 mill. tonn mere enn senket.

v v v

Analysen viser at kromgehalten i tyske pansergjennemtregende granater er redusert, slik at granatenes effektivitet er betydelig nedsatt.

v v v

Quisling gjorde i sin siste tale sin beste for å overbevise sig selv og tilhørerne om at tyskernes katastrofale retrett på østfronten egentlig fortjente benevnelsen "seierrik tilbaketrekning". "Forholdet er det," sa han, "at tyskernes tidligere store landevinninger på østfronten har satt dem istand til å operere med det russiske rommet og selv praktisere den gamle russiske taktikk å trekke sig tilbake for å svekke motstanderen og selv vinne styrke." Til dette må vi gjøre oppmerksom på, at russerne nettop fulgte sin gamle taktikk da de i sin tid trakk sig tilbake og derved muliggjorde det Quisling kaller "tyskernes tidligere store landevinninger". Russerne trakk sig tilbake for å vinne i styrke. Det lyktes ikke tyskerne å tilintetgjøre den russiske arme annet enn på papiret. Skulde vi ta Quisling på ordet, måtte vi tro at tyskerne rykket frem bare for å få anledning til å rykke tilbake nu, eller som Quisling kaller det "å operere med det russiske rommet". Men vi vet at det var noget helt annet Hitler tenkte på, da han i sin tid bante og svor på at Stalingrad skulde tas. Vil Quisling påstå at Napoleon trakk sig tilbake fra Moskva, idet hans tidligere landevinninger tillot ham å benytte russernes romoperasjonstaktikk under en frisk og styrkende retrett? Tidene var andre dengang, vil Quisling kanskje si. Og det er de forsvidt som russerne har anlagt et strategisk jernbanenett, som i høieste grad begunstiger russernes operasjoner, d.v.s. operasjonene på de indre linjer. Det gjelder særlig området vest for Kharkovlinjen, hvor de russiske jernbaner har vært den rene dødsfelle for den svekkede tyske motstander. Jernbanene har mulig gjort den kolossale russiske sommeroffensiv. I andre områder, hvor det strategiske jernbanenett var mindre utviklet, var en vinteroffensiv fordelaktigere for russerne. Quisling håper på Dnjeprlinjen, men Dnjeprlinjen står for fall. Men russerne vil enda stå 300-600 km østenfor den frontlinje, hvor de blev bragt til fall i forrige verdenskrig, sier Quisling. Til dette vil vi svare at Tyskland blev bragt til fall i forrige verdenskrig, men Russland blev det ikke. Russland falt takket være et indre sammenbrudd, noget som for Russlands vedkommende er utelukket idag, men for Tysklands - ?

v v v

Admiral Corneliussen uttaler følgende om den norske krigsflåte i et intervju i norsk kringkasting i London: Da Norge blev evakuert av den norske krigsmakt, bestod vår flåte av 2 opsynsskip, en del armerte hvalbåter, som hadde gjort patruljetjeneste nordpå, 1 ubåt, 2 jagere, det var sleipner og gamle Draug, og 2 motortorpedobåter, som var de første av en bestilling ved engelske skipsverfter. De øvrige av disse blev ikke levert, men vi fikk andre og bedre båter i stedet. Denne lille flåte, som reddet sig over til England, hadde bare 400 officerer og mannska-per, mens vår marine idag har 5200 mann. Flere norske hvalbåter blev utrustet i Kanada for patrulje- og eskortetjeneste. Da femti amerikanske jagere blev overført til britisk flagg, blev nogen av dem overlatt til oss. Den britiske marine overlott oss dessuten 7 forskjellige fartøier. Vi fikk også korvetter, lettere bevopnede fartøier på 1000 tonn beregnet på eskorte- og patruljetjeneste. Og vi fikk ubåter og moderne jagere, deriblant en stor destroyer av siste britiske type til 200 manns besetning. Det er ikke second hand vare, men nye fartøier, for en stor del nybygninger, som den britiske marine har overlatt oss. Våre officerer og tekniske personell har vært tilstede og fulgt med mens bygningene blev fullført. Vår flåte består nu av bortimot 60 fartøier. Marindepoter er opprettet forskjellige steder, og marinens intendansur er blitt en stor organisasjon. Fra høsten 1940 har marinen hatt sin radioskole. Flåtens mannskaper er blitt rekrutert fra handelsflåten og består av hvervede mannskaper. Sjøkrigsskolen er blitt holdt gående, men ellers er officerene blitt supplert med utskrevne officerer fra handelsflåten. Samtidig som vår handelsflåte er blitt bevopnet, er den blitt forsynt med skyttere fra marinen som har fått sin utdannelse i Storbritannia og Amerika ved egne etableringer. Disse skyttere er medregnet i de 5200 mann, og det samme gjelder en avdeling norsk kystartilleri. Marinen har også sitt kvinnekorps, bestående av norske og britiske kvinner, som utfører forskjellig arbeide ved stabene. Den norske marine står under operativ britisk overkommando, og de enkelte skip hører enten til

sammensatte grupper eller tjenestegjør i helt norske enheter. Det siste gjelder således en flotille norske motortorpedobåter. Hvad angår samarbeidet med britene, uttalte admiralen at det var det beste. Foruten konvoytjenesten, som norske skil hadde gjort sig særlig fortjent i, nevnte admiralen at bedrifter var utført som vilde gledet Tordenskjold. Men man kunde ikke føre krig uten tap, sa han. En av våre amerikanskbygde jagere var blitt senket, og 2/3 av bestningen var gått med. Dessuten hadde vi mistet en korvett, en ubåt og en jager samt nogen mindre fartøier, men fra disse var de fleste av besetningen blitt reddet. Skipene kan erstattes, men det er verre med besetningen, sa admiralen. Da flåten var så liten at så mange kjente hverandre, følte slike tap av mange som et personlig tap. Etter å ha omtalt den velvillige hjelp vi hadde fått fra britisk side, sa admiralen frem til den dag da vår marine kunde vende hjem og danne kjernen i det sjøforsvar og kystforsvar, som da skulde bygges op. I sin redegjørelse beklaget admiral Corneliussen flere ganger den begrensede tilgang på personell som lot til å være den største vanskelighet vår marine kjempet med. Vi undret oss over at dette spørsmål ikke var løst ved at man hadde hentet mannskaper fra Norge. Det hadde måttet kunne la sig ordne - men det er kanskje litt sent å foreslå det nå. Vi får heller ønske manskapene ute velkommen hjem. De har nu i flere år ikke hatt annet hjem enn sitt skip, som admiralen sa.

v v v

Det er nu blitt offisielt opplyst, at Hess innfant sig i Storbritannia i mai 1941 etter oppdrag fra Hitler og for å gjøre England følgende tilbud: England skulde få frie hender i det britiske imperium, hvorimot Tyskland forbeholdt sig frie hender i Europa likesom å ville stille visse krav til Russland, som måtte tilfredsstilles enten gjennom forhandlinger eller krig. Det var Hitlers uomgjengelige krav at Churchill skulde gå av før videre forhandlinger fant sted. I motsatt fall vilde England bli totalt ødelagt og nasjonen for fremtiden bli holdt nede med hård hånd. Dette forslag røper Hitlers all-round uvitenhet og naivitet.

v v v

NORGE FRITT

Nr. 41

9. oktober 1943

3. årg.

Russland. - Uten å kunne notere betydelige landevinninger i ukens løp, har den røde arme vunnet strategiske seire, som bærer store løfter for vinterens offensiv. Den første er inntagelsen av jernbaneknutepunktet Nevel sydvest for Velikie Luki. Her ved er den direkte jernbaneforbindelse mellom Leningrad og Vitebsk brutt, og den tyske nordfronts forbindelse med sørfronten henvist til omveien om Polotsk-Vitebsk. Et russisk fremstøt mot Sjlubin og Rogat-sjev nordvest for Gomel omtalt i ukens begynnelse, har enda ikke lykkes, men når det fører frem, vil den siste tyskkontrollerte jernbane nord-syd i Russland være avskåret, og Pripetmyrene vil skille den tyske nordfront fra sydfronten. Russernes øvrige strategiske seire er de vel gjennomførte overganger over Dnjepr på tre forskjellige steder. Den tyske Dnjeprlinje betegnes hermed som brutt. Russernes fremstøt har artet sig som en lynoffensiv, som inndeles i tre faser. Overgangene har funnet sted nord for Kiev, sydøst for Kiev og sydøst for Kremensjug. Første fase bestod i nedkjempelsen av de tyske forsvarsstillinger på østsiden av elven, annen fase i selve overgangen, og tredje i etableringen og utvidelsen av russernes brohoder på vestsiden. Operasjonene er blitt utført med støtte av ukrainske guerillaavdelinger. Pontonmateriellet som blev benyttet, er for en stor del erobret fra tyskerne. Under operasjonene har russerne vært istand til å konsentrere store mengder av fly og artilleri. Feltartilleri og tanks er ført over elven. - Å dømme etter de russiske beskrivelser av overgangene, hadde disse et delvis improvisert preg. I sin iver etter å komme over ventet de russiske soldater ikke på båtteriell, men foretok ferden over den 7-8 km brede elv på halmmatter, tomme bensinfat og annet. På flere av frontens avsnitt har regn og dårlig vær hindret operasjonene. Lokale kamper har imidlertid funnet sted. Tyske motangrep er blitt vist tilbake ved Gomel, Mogilev og Vitebsk. Ved sistnevnte by kan russerne notere en del fremgang. Fra Tamanhalv-

øia er tyskerne helt fordrevet, bare oprensning foregår enda. Hermed er tyskernes siste grep på Kaukasus løst.

De russiske guerillaavdelinger får en stadig øket betydning. De har full kontroll over store landområder bak tyskernes linjer. Et sted holder de således et sammenhengende areal på 600 landsbyer. Et tysk 3000-tonns forsyningskip er senket i Østersjøen av russiske fly.

v v v

Italiafronten. - De britisk-amerikanske tropper på øst- og vestsiden av Apeninene har fortsatt fremgang tiltross for økende tysk press. 8. arme foretok en landgang ved Permoli bak de tyske linjer, og har senere forsterket sin stilling ved nye landsetninger. Kraftige tyske motangrep blev drevet tilbake. Lette britiske sjøstridskrefter grep herunder inn i kampen. Det siste motangrep fant sted etter at tyskerne hadde forsterket sin arme med en panserdivisjon fra 5. armers front. Tyskerne hadde fått ordre om at alt skulde settes inn på å erobre Termoli tilbake og drive 8. arme ut i sjøen. Dagens meldinger går imidlertid ut på at 8. arme har vunnet i første omgang. - 5. arme begynte uken med erobringen av jernbaneknutepunktet Benevento. Fremrykningen fortsatte under sterkere tysk motstand. Capua ved Volturnoelven blev erobret, dernest Caserta sydvest for Capua. 5. arme har nu overskredet Volturnoelven, hvor tyskerne etter alt å dømme har forberedt sig på å gjøre kraftig motstand. En ny tysk motordivisjon er kastet inn på dette frontavsnitt. Ved landgangen ved Termoli skjov Montgomery sin front 25 km frem. Tyskerne må være forberedt på at britene fortsatt vil benytte sig av samme taktikk, som først blev prøvet på Sicilia, og som viste enda gunstigere resultater i Syditalia, da 8. arme rykket 5. arme til undsetning ved Salerno. Denne taktikk, som består i det fullkomneste samarbeide mellom land-, sjø- og luftstridskrefter, er først og fremst blitt mulig ved britenes

Admiral Corneliussen uttaler følgende om den norske krigsflåte i et intervju i norsk kringkasting i London: Da Norge blev evakuert av den norske krigsmakt, bestod vår flåte av 2 opsynsskip, en del armerte hvalbåter, som hadde gjort patruljetjeneste nordpå, 1 ubåt, 2 jagere, det var Sleipner og gamle Draug, og 2 motortorpedobåter, som var de første av en bestilling ved engelske skipsverfter. De øvrige av disse blev ikke levert, men vi fikk andre og bedre båter i stedet. Denne lille flåte, som reddet sig over til England, hadde bare 400 officerer og mannskaper, mens vår marine idag har 5200 mann. Flere norske hvalbåter blev utrustet i Kanada for patrulje- og eskortetjeneste. Da femti amerikanske jagere blev overført til britisk flagg, blev nogen av dem overlatt til oss. Den britiske marine overlott oss dessuten 7 forskjellige fartøier. Vi fikk også korbetter, lettere bevæpnede fartøier på 1000 tonn beregnet på eskorte- og patruljetjeneste. Og vi fikk ubåter og moderne jagere, deriblant en stor destroyer av siste britiske type til 200 manns besetning. Det er ikke second hand vare, men nye fartøier, for en stor del nybygninger, som den britiske marine har overlatt oss. Våre officerer og tekniske personell har vært tilstede og fulgt med mens bygningene blev fullført. Vår flåte består nu av bortimot 60 fartøier. Marindepoter er opprettet forskjellige steder, og marinens intendantur er blitt en stor organisasjon. Fra høsten 1940 har marinen hatt sin radioskole. Flåtens mannskaper er blitt rekruttert fra handelsflåten og består av hvervede mannskaper. Sjøkrigsskolen er blitt holdt gående, men ellers er officerene blitt supplert med utskrevne officerer fra handelsflåten. Samtidig som vår handelsflåte er blitt bevæpnet, er den blitt forsynt med skyttere fra marinen som har fått sin utdannelse i Storbritannia og Amerika ved egne etablissementer. Disse skyttere er medregnet i de 5200 mann, og det samme gjelder en avdeling norsk kystartilleri. Marinen har også sitt kvinnekorps, bestående av norske og britiske kvinner, som utfører forskjellig arbeide ved stabene. Den norske marine står under operativ britisk overkommando, og de enkelte skip hører enten til

sammensatte grupper eller tjenestegjør i helt norske enheter. Det siste gjelder således en flotille norske motortorpedobåter. Hvad angår samarbeidet med britene, uttalte admiralen at det var det beste. Foruten konvojtjenesten, som norske skip hadde gjort sig særlig fortjent i, nevnte admiralen at bedrifter var utført som vilde gledet Tordenskjold. Men man kunde ikke føre krig uten tap, sa han. En av våre amerikanskbygde jagere var blitt senket, og 2/3 av bestingen var gått med. Dessuten hadde vi mistet en korvett, en ubåt og en jager samt noen mindre fartøier, men fra disse var de fleste av besetningen blitt reddet. Skipene kan erstattes, men det er verre med besetningen, sa admiralen. Da flåten var så liten at så mange kjente hverandre, føltes slike tap av mange som et personlig tap. Etter å ha omtalt den velvillige hjelp vi hadde fått fra britisk side, sa admiralen frem til den dag da vår marine kunde vende hjem og danne kjernen i det sjøforsvar og kystforsvar, som da skulde bygges op. I sin redegjørelse beklaget admiral Corneliussen flere ganger den begrensede tilgang på personell som lot til å være den største vanskelighet vår marine kjempet med. Vi undret oss over at dette spørsmål ikke var løst ved at man hadde hentet mannskaper fra Norge. Det hadde måttet kunne la sig ordne - men det er kanskje litt sent å foreslå det nå. Vi får heller ønske manskapene ute velkommen hjem. De har nu i flere år ikke hatt annet hjem enn sitt skip, som admiralen sa.

v v v

Det er nu blitt offisielt opplyst, at Hess innfant sig i Storbritannia i mai 1941 etter oppdrag fra Hitler og for å gjøre England følgende tilbud: England skulde få frie hender i det britiske imperium, hvorimot Tyskland forbeholdt sig frie hender i Europa likesom å ville stille visse krav til Russland, som måtte tilfredsstilles enten gjennom forhandlinger eller krig. Det var Hitlers uomgjengelige krav at Churchill skulde gå av før videre forhandlinger fant sted. I motsatt fall vilde England bli totalt ødelagt og nasjonen for fremtiden bli holdt nede med hård hånd. Dette forslag røper Hitlers all-round uvitenhet og naivitet.

v v v

NORGE FRITT

Nr. 41

9. oktober 1943

3. årg.

Russland. - Uten å kunne notere betydelige landevinninger i ukens løp, har den røde arme vunnet strategiske seire, som bærer store løfter for vinterens offensiv. Den første er inntagelsen av jernbaneknutepunktet Nevel sydvest for Velikie Luki. Her ved er den direkte jernbaneforbindelse mellom Leningrad og Vitebsk brutt, og den tyske nordfronts forbindelse med sørfronten henvist til omveien om Polotsk-Vitebsk. Et russisk fremstøt mot Sjlubin og Rogatsjev nordvest for Gomel omtalt i ukens begynnelse, har enda ikke lykkes, men når det fører frem, vil den siste tyskkontrollerte jernbane nord-syd i Russland være avskåret, og Pripetmyrene vil skille den tyske nordfront fra sydfronten. Russernes øvrige strategiske seire er de vel gjennomførte overganger over Dnjepr på tre forskjellige steder. Den tyske Dnjeprlinje betegnes hermed som brutt. Russernes fremstøt har artet sig som en lynoffensiv, som inndeles i tre faser. Overgangene har funnet sted nord for Kiev, sydøst for Kiev og sydøst for Kremensjug. Første fase bestod i nedkjempelsen av de tyske forsvarstillinger på østsiden av elven, annen fase i selve overgangen, og tredje i etableringen og utvidelsen av russernes brohoder på vestsiden. Operasjonene er blitt utført med støtte av ukrainske guerillaavdelinger. Pontonmateriellet som blev benyttet, er for en stor del erobret fra tyskerne. Under operasjonene har russerne vært istand til å konsentrere store mengder av fly og artilleri. Feltartilleri og tanks er ført over elven. - Å dømme etter de russiske beskrivelser av overgangene, hadde disse et delvis improvisert preg. I sin iver etter å komme over ventet de russiske soldater ikke på båtmateriell, men foretok ferden over den 7-8 km brede elv på halmmatter, tomme bensinfat og annet. På flere av frontens avsnitt har regn og dårlig vær hindret operasjonene. Lokale kamper har imidlertid funnet sted. Tyske motangrep er blitt vist tilbake ved Gomel, Mogilev og Vitebsk. Ved sistnevnte by kan russerne notere en del fremgang. Fra Tamanhalv-

øia er tyskerne helt fordrevet, bare oprensning foregår enda. Hermed er tyskernes siste grep på Kaukasus løst.

De russiske guerillaavdelinger får en stadig øket betydning. De har full kontroll over store landområder bak tyskernes linjer. Et sted holder de således et sammenhengende areal på 600 landsbyer.

Et tysk 3000-tonns forsyningskip er senket i Østersjøen av russiske fly.

Italiafronten. - De britisk-amerikanske tropper på øst- og vestsiden av Apeninene har fortsatt fremgang tiltross for økende tysk press. 8. arme foretok en landgang ved Permoli bak de tyske linjer, og har senere forsterket sin stilling ved nye landsetninger. Kraftige tyske motangrep blev drevet tilbake. Lette britiske sjøstridskrefter grep herunder inn i kampen. Det siste motangrep fant sted etter at tyskerne hadde forsterket sin arme med en panserdivisjon fra 5. armers front. Tyskerne hadde fått ordre om at alt skulde settes inn på å erobre Termoli tilbake og drive 8. arme ut i sjøen. Dagens meldinger går imidlertid ut på at 8. arme har vunnet i første omgang. - 5. arme begynte uken med erobringen av jernbaneknutepunktet Benevento. Fremrykningen fortsatte under sterkere tysk motstand. Capua ved Volturnoelven blev erobret, dernest Caserta sydvest for Capua. 5. arme har nu overskredet Volturnoelven, hvor tyskerne etter alt å dømme har forberedt sig på å gjøre kraftig motstand. En ny tysk motordivisjon er kastet inn på dette frontavsnitt. Ved landgangen ved Termoli skjov Montgomery sin front 25 km frem. Tyskerne må være forberedt på at britene fortsatt vil benytte sig av samme taktikk, som først blev prøvet på Sicilia, og som viste enda gunstigere resultater i Syditalia, da 8. arme rykket 5. arme til undsetning ved Salerno. Denne taktikk, som består i det fullkomneste samarbeide mellom land-, sjø- og luftstridskrefter, er først og fremst blitt mulig ved britenes

herredømme i luften. I Italia, hvor alle de viktigste kommunikasjonslinjer følger kysten, vil den være bestemmende for krigsføringen. Takket være den vil tyskerne bli tvunget til å danse baklengs vals opigjennom hele Italia.

Det meldes at tyskerne førte et sant terrorvelde i Neapel de siste dager de holdt byen. Tusenvis av mennesker blev drept da befolkningen satte sig til motverge mot å bli bortført til tvangsarbeide i Tyskland. Allierte bombefly har utført en rekke heldige angrep mot industri- og kommunikasjonsmål i Norditalia. Londonavisen Times har kommentert Italias stilling. Som utgangspunkt reiser avisen spørsmålet om Italia kan innrømmes en plass som "medkjemper", altså som en av de forente nasjoner. Den regner med at innvendinger kan bli reist fra fransk side for "dolkesticket i ryggen", fra russisk side på grunn av Italias innsats på østfronten, og fra balkanstatenes side fordi Italia angrep Grekenland og har hjulpet tyskerne med å holde landene nede. Det kan være vanskelig for Storbritannia og U.S.A. å innrømme Italia en plass ved sin side, men enda vanskeligere for de andre landene, sier avisen. Dernest krever den at Italia skal vise sitt nye sindelag ikke i ord, men i handling, og mot Badoglio's regjering innvender den at regjeringen enda ikke bygger på bred nok grunn innen folket. Hermed er det så å si sagt, at når Italia om ikke så lenge har gjort en større innsats i krigen, og når Badoglio har fått en bredere basis for sin regjering, vil den overvundne ha sikret sig en plass blant seierherrene. Dette har sin gyldighet, idet Times' oppgave sikkert har vært å forberede opinionen.

Korsika. - Med Bastias fall er all tysk motstand på øia brutt. Oprydning av isolerte tyske avdelinger har funnet sted. Store mengder av materiell har falt i franskmennenes hender, særlig motorkjøretøier, ammunisjon og matvarer. Under tyskerens forsøk på å evakuere, senket en polsk undervannsbåt 5 tyske fartøier. Etter erobringen har de Gaulle foretatt en inspeksjonstur på øia. I en tale han holdt i Ajaccio manet han til et forsonlighet overfor Italia. - Fra flyplassene på Korsika vil allierte jagerfly behere

store deler av den sydfranske og vestitalienske kyst.

Den jugoslaviske frihetsfront øker i betydning. Jugoslaverne holder det mest av Dalmatia, store deler av Bosnia og Herzegovina, og er aktive i Slovenia. I et tankslag ved Fiume tapte tyskerne 10 tanks mot jugoslaverne 4. Friskarenes betydeligste innsats er en rekke lammende slag de har utført mot jernbaneforbannelsene med Tyskland.

I Egeerhavet har tyskerne gått i land på øia Koss i Dodekanes som var besatt av britene. Det har lyktes dem å innta flyplassen, den eneste på de britisk besatte øier i området, samt å sette sig fast i viktige stillinger. Kamper pågår fremdeles. Tyskerne har også tatt tilbake den greske øi Leros. Som et ledd i motstanden mot denne tyske motoffensiv har britene innledet et kraftig flybombardement av tyske flyplasser på det greske fastland og øiene. I denne forbindelse kan vi kanskje også se den britiske melding om at en tysk konvoy med ledsageskip er blitt tilintetgjort i Egeerhavet. Detaljerte meldinger foreligger enda ikke. I Middelhavet har britiske ubåter senket en rekke skip, på en dag meldtes det om seks senkninger.

Luftfronten. - Den allierte høstoffensiv pågår for full kraft. En rekke viktige industribyer har vært utsatt for kraftige og konsentrerte angrep. Av disse kan nevnes München (2 ganger), Frankfurt a/M (3 ganger), Kassel, Ludwigshaven, Bremen (2 ganger), Friedrichshaven, Stuttgart og Hannover. Et mindre angrep med Mosquitofly har vært rettet mot Berlin. Flere av Tysklands største fabriker innen krigsviktige industrier har vært blant målene.

Fly fra amerikansk hangarskip har truffet 8 tyskkontrollerte skip med bomber utenfor Bodø. Skipene var på fra 3 til 8 tusen tonn.

Franske frihetskjemper har ødelagt den transformatorstasjon, som forsyner Frankrike's største våpenfabriker, Creuzotverkene, med elektrisk strøm.

Det amerikanske senats militærkomite uttaler at den gunstige tonnasjesituasjon har skjedd alliert landgang i Europa 6 måneder tidligere.

Italia melder Tyskland krig. Den italienske ambassadør i Madrid har overrakt den tyske ambassadør meddelelsen om at det hersker krigstilstand mellom Italia og Tyskland. Den 13. ds. kringkastet Badoglio meldingen om dette fra Bari i Søritalia. Meldingen til de allierte nasjoner kom i form av en note fra Badoglio til general Eisenhower. I sin kringkastingstale anklaget Badoglio tyskerne for overgrep mot italienske civile og militære både før og etter våpenstillstanden. Storbritannia, U.S.A. og Russland har anerkjent Italia som "cobelligerent", d.v.s. medkrigførende, men ikke alliert. Det påpekes samtidig at våpenstillstandsavtalen fremdeles står ved makt. Dette blir å forstå således, at så lenge det ikke er sluttet fred mellom de allierte og Italia, kan heller ingen allianse inngås. I sin kommentar til begivenhetene stiller "Times" sig avventende og vil se hvilken innsats Italia kan og vil gjøre i krigen. Men sammenholdt med BBC's meldinger om stemningen i Italia som blant annet har gitt sig uttrykk i befolkningens hjertelige mottagelse av de allierte tropper, som er blitt hilst som befriere, kan det ikke være tvil om italienernes gode vilje. Evnen kan det derimot skorte på så lenge den største del av landet er under tysk okkupasjon. Hvordan man enn stiller sig til den italienske politikk, vil det italienske folk ha all sympati i kampen mot tysk undertrykkelse, og det vil derfor være å håpe at de allierte nasjoner gir det italienske folk og den regjering det til enhver tid har den materielle og moralske støtte som er mulig, NB. så lenge regjeringen bekjenner sig til demokratiske samfunnsformer.

Ukens store begivenhet på den russiske front er den røde armes inntagelse av Saporosje, tyskernes siste betydelige støttepunkt øst for Dnjeprbuen. Byen blev tatt med storm etter et slag, som hadde rast i fem dager. Med Saporosje mister tyskerne herredømmet over hele området nord for Krim til Dnjepr hvor det bl. a. finnes mangangruper av største viktighet for den tyske

krigsindustri. Saporosje var beskyttet av et sterkt befestningsbelte. Ytterst var det anlagt tankgraver, minebelter, piggetrådsperringer og andre hindre. Derefter fulgte et belte med betongblokkhus, maskingeverreder og artilleristillinger, og endelig var alle husene i byens utkant sterkt befestet. Det russiske gjennebrudd blev foretatt delvis ved nattetid. Etter erobringen foretok russerne en fullstendig likvidering av det tyske brohode mellom byen og elven. Under forsøket på å flykte over Dnjepr blev mange tyskere skutt eller druknet. - De russiske fremstøt på vestsiden av Dnjepr føres videre med hell. Ved ukens begynnelse hadde 8 russiske divisjoner passert den ene av de to overganger ved Kiev, og alle brohoder blev raskt utvidet, slik at overgangene ikke lenger kunde nåes av det tyske artilleri. Mandag meldtes det om at to nye overganger hadde funnet sted, den ene nord for Kiev, den andre sydøst for Kremetsjug. Alt i alt var to hele infanterifomasjoner med tanks og fullt utstyr satt i kamp på vestsiden av Dnjepr. Tyskerne satte meget kraftig inn for å drive russerne tilbake, de foretok på et avsnitt hele 8 motangrep på kort tid, men russerne fortsatte å avansere skritt for skritt. Meldinger kom om at tyskerne begynte å evakuere Kiev for civilbefolkning. Russerne trengte frem til byens ytre forsvarsverker, og idag kommer meldingen om at de er iferd med å bryte igjennom. Samtidig har russerne foretatt omgående bevegelser og truer med å slutte Kiev inne. Også sydøst for Kremetsjug har russerne utvidet sitt område. Under kampene vest for Dnjepr er russerne nu tallmessig overlegne. - Ved Det asovske hav trenger russerne videre frem, de har avskåret jernbanen fra Melitopol til Krim på to steder og har inntatt halvparten av byen. Det tyske antall falne settes i dette avsnitt til 2000 daglig. Fra Saporosje er russiske tropper på marsj sørover til Melitopol. - De hårdeste kamper for øvrig i ukens løp har foregått i Gornel-avsnittet, hvor russerne foruten det direkte press mot tyskerens forsvarsstillinger har gått

herredømme i luften. I Italia, hvor alle de viktigste kommunikasjonslinjer følger kysten, vil den være bestemmende for krigsføringen. Takket være den vil tyskerne bli tvunget til å danse baklengs vals opigjennom hele Italia.

Det meldes at tyskerne førte et sant terrorveldet i Neapel de siste dager de holdt byen. Tusenvis av mennesker blev drept da befolkningen satte sig til motverge mot å bli bortført til tvangsarbeide i Tyskland. Allierte bombefly har utført en rekke heldige angrep mot industri- og kommunikasjonsmål i Norditalia. Londonavisen Times har kommentert Italias stilling. Som utgangspunkt reiser avisen spørsmålet om Italia kan innrømmes en plass som "medkjemper", altså som en av de forente nasjoner. Den regner med at innvendinger kan bli reist fra fransk side for "dolkesticket i ryggen", fra russisk side på grunn av Italias innsats på østfronten, og fra balkanstatenes side fordi Italia angrep Grekenland og har hjulpet tyskerne med å holde landene nede. Det kan være vanskelig for Storbritannia og U.S.A. å innrømme Italia en plass ved sin side, men enda vanskeligere for de andre landene, sier avisen. Dernest krever den at Italia skal vise sitt nye sindelag ikke i ord, men i handling, og mot Badoglio's regjering innvender den at regjeringen enda ikke bygger på bred nok grunn innen folket. Hermed er det så å si sagt, at når Italia om ikke så lenge har gjort en større innsats i krigen, og når Badoglio har fått en bredere basis for sin regjering, vil den overvundne ha sikret sig en plass blant seierherrene. Dette har sin gyldighet, idet Times' oppgave sikkert har vært å forberede opinionen.

Korsika. - Med Bastias fall er all tysk motstand på øia brutt. Oprydning av isolerte tyske avdelinger har funnet sted. Store mengder av materiell har falt i franskmennenes hender, særlig motorkjøretøier, ammunisjon og matvarer. Under tyskerens forsøk på å evakuere, senket en polsk undervannsbåt 5 tyske fartøier. Etter erobringen har de Gaulle foretatt en inspeksjonstur på øia. I en tale han holdt i Ajaccio manet han til et forsonlighet overfor Italia. - Fra flyplassene på Korsika vil allierte jagerfly behere

store deler av den sydfranske og vestitalienske kyst.

Den jugoslaviske frihetsfront øker i betydning. Jugoslaverne holder det mest av Dalmatia, store deler av Bosnia og Herzegovina, og er aktive i Slovenia. I et tankslag ved Fiume tapte tyskerne 10 tanks mot jugoslaverne 4. Friskarenes betydeligste innsats er en rekke lammende slag de har utført mot jernbaneforbannelsene med Tyskland.

I Egæerhavet har tyskerne gått i land på øia Koss i Dodekanes som var besatt av britene. Det har lyktes dem å innta flyplassen, den eneste på de britisk besatte øier i området, samt å sette sig fast i viktige stillinger. Kamper pågår fremdeles. Tyskerne har også tatt tilbake den greske øi Leros. Som et ledd i motstanden mot denne tyske motoffensiv har britene innledet et kraftig flybombardement av tyske flyplasser på det greske fastland og øiene. I denne forbindelse kan vi kanskje også se den britiske melding om at en tysk konvoy med ledsageskip er blitt tilintetgjort i Egæerhavet. Detaljerte meldinger foreligger enda ikke. I Middelhavet har britiske ubåter senket en rekke skip, på en dag meldtes det om seks senkninger.

Luftfronten. - Den allierte høstoffensiv pågår for full kraft. En rekke viktige industribyer har vært utsatt for kraftige og konsentrerte angrep. Av disse kan nevnes München (2 ganger), Frankfurt a/M (3 ganger), Kassel, Ludwigshaven, Bremen (2 ganger), Friedrichshaven, Stuttgart og Hannover. Et mindre angrep med Mosquitofly har vært rettet mot Berlin. Flere av Tysklands største fabriker innen krigsviktige industrier har vært blant målene.

Fly fra amerikansk hangarskip har truffet 8 tyskkontrollerte skip med bomber utenfor Bodø. Skipene var på fra 3 til 8 tusen tonn.

Franske frihetskjemper har ødelagt den transformatorstasjon, som forsyner Frankrikes største våpenfabriker, Creuzotverkene, med elektrisk strøm.

Det amerikanske senats militærkomite uttaler at den gunstige tonnasjesituasjon har skjævet alliert landgang i Europa 6 måneder nærmere.

Italia melder Tyskland krig. Den italienske ambassadør i Madrid har overrakt den tyske ambassadør meddelelsen om at det hersker krigstilstand mellom Italia og Tyskland. Den 13. ds. kringkastet Badoglio meldingen om dette fra Bari i Søritalia. Meldingen til de allierte nasjoner kom i form av en note fra Badoglio til general Eisenhower. I sin kringkastingstale anklaget Badoglio tyskerne for overgrep mot italienske civile og militære både før og etter våpenstillstanden. Storbritannia, U.S.A. og Russland har anerkjent Italia som "cobelligerent", d.v.s. medkrigførende, men ikke alliert. Det påpekes samtidig at våpenstillstandsavtalen fremdeles står ved makt. Dette blir å forstå således, at så lenge det ikke er sluttet fred mellom de allierte og Italia, kan heller ingen allianse inngås. I sin kommentar til begivenhetene stiller "Times" sig avventende og vil se hvilken innsats Italia kan og vil gjøre i krigen. Men sammenholdt med BBC's meldinger om stemningen i Italia som blant annet har gitt sig uttrykk i befolkningens hjertelige mottagelse av de allierte tropper, som er blitt hilst som befriere, kan det ikke være tvil om italienernes gode vilje. Evnen kan det derimot skorte på så lenge den største del av landet er under tysk okkupasjon. Hvordan man enn stiller sig til den italienske politikk, vil det italienske folk ha all sympati i kampen mot tysk undertrykkelse, og det vil derfor være å håpe at de allierte nasjoner gir det italienske folk og den regjering det til enhver tid har den materielle og moralske støtte som er mulig, NB. så lenge regjeringen bekjenner sig til demokratiske samfundsformer.

Ukens store begivenhet på den russiske front er den røde armes inntagelse av Saporosje, tyskernes siste betydelige støttepunkt øst for Dnjeprbuken. Byen blev tatt med storm etter et slag, som hadde rast i fem dager. Med Saporosje mister tyskerne herredømmet over hele området nord for Krim til Dnjepr hvor det bl. a. finnes mangangruper av største viktighet for den tyske

krigsindustri. Saporosje var beskyttet av et sterkt befestningsbelte. Ytterst var det anlagt tankgraver, minebelter, piggrådsperringer og andre hindre. Derefter fulgte et belte med betongblokkhus, maskingeverreder og artilleristillinger, og endelig var alle husene i byens utkant sterkt befestet. Det russiske gjennebrudd blev foretatt delvis ved nattetid. Etter erobringen foretok russerne en fullstendig likvidering av det tyske brohode mellom byen og elven. Under forsøket på å flykte over Dnjepr blev mange tyskere skutt eller druknet. - De russiske fremstøt på vestsiden av Dnjepr føres videre med hell. Ved ukens begynnelse hadde 8 russiske divisjoner passert den ene av de to overganger ved Kiev, og alle brohoder blev raskt utvidet, slik at overgangene ikke lenger kunde nåes av det tyske artilleri. Mandag meldtes det om at to nye overganger hadde funnet sted, den ene nord for Kiev, den andre sydøst for Kremensjug. Alt i alt var to hele infanteriformasjoner med tanks og fullt utstyr satt i kamp på vestsiden av Dnjepr. Tyskerne satte meget kraftig inn for å drive russerne tilbake, de foretok på et avsnitt hele 8 motangrep på kort tid, men russerne fortsatte å avansere skritt for skritt. Meldinger kom om at tyskerne begynte å evakuere Kiev for civilbefolkning. Russerne trengte frem til byens ytre forsvarsverker, og idag kommer meldingen om at de er iferd med å bryte igjennem. Samtidig har russerne foretatt omgående bevegelser og truer med å slutte Kiev inne. Også sydøst for Kremensjug har russerne utvidet sitt område. Under kampene vest for Dnjepr er russerne nu tallmessig overlegne. - Ved Det asovske hav trenger russerne videre frem, de har avskåret jernbanen fra Melitopol til Krim på to steder og har inntatt halvparten av byen. Det tyske antall falne settes i dette avsnitt til 2000 daglig. Fra Saporosje er russiske tropper på marsj sørover til Melitopol. - De hårdeste kamper for øvrig i ukens løp har foregått i Gornel-avsnittet, hvor russerne foruten det direkte press mot tyskernes forsvarsstillinger har gått

over elven Sosj syd og nord for Gommel og truer med å avskjære tyskerne retretten. - I begynnelsen av uken stod russerne 24 km fra Vittebsk og har senere meldt om ny fremgang. Også på Leningradfronten har russerne begynt å røre på sig. Under sluttkampene på Tamanhalvøia falt 20.000 tyskere, og 3000 blev tatt til fange. De russiske tropestyrker, som blev frigjort, blev siden satt inn ved Saporosje.

v v v

Italiafronten. - 5. og 8. arme har hatt fortsatt fremgang. 5. arme innledet sin nye offensiv ved å gå over Voltornoelven med betydelige styrker. Samtidig blev det foretatt en landsetning av britisk infanteri med tanks 5 km nord for Voltornoelvens munning. Kontakt mellom de landsatte styrker og hovedstyrken er nu opnådd. 5. arme har inntatt viktige veiknutepunkter nordvest for elven. På 8. armers front er Campobasso inntatt. Tyskerne setter øiensynlig meget inn på å demme opp for den allierte offensiv i Italia. Tyske tropper er kommet til fronten som var satt inn på eller var bestemt for østfronten, og den tyske flyinsats er kraftigere enn nogengang tidligere under det italienske felttog.

v v v

Tyskerne har innført dødsstraff i Italia for den som er i besiddelse av radio og for den som saboterer krigsviktig arbeide og slakker av i tempoet. Italienske jøder føres ut av landet til ukjent bestemmelsessted.

v v v

I Egærrhavet fortsetter britene sine bombeangrep på tyske flybaser.

v v v

Tysk tilbaketrekning fra Kroatia-kysten har funnet sted. Jugoslaverne opererer med hell i Bosnia og Slovenia, hvor de har brutt en viktig jernbane. I Montenegro har de inntatt en by. Etter Italias krigserklæring til Tyskland kommer meldingen om at de italienske styrker i Jugoslavia mannjevnt slutter sig til frihetshæren.

v v v

Over 100 italienske marinefartøier er nå på de alliertes hender. Italiensk handelstonnasje på ialt 150.000 er gått inn i allierte havner. Dessuten er det meldt at en del mindre italienske marinefartøier

opererer sammen med jugoslaverne ved den kroatisk kyst.

v v v

Idag er antallet av tyske fly nedskutt av norske flyvere i Storbritannia steget til 126. Det var den 21. august at de første hundre var nådd. Den flyver som har rekorden, har skutt ned 10 fly, sammen med to andre flyvere har han skutt ned ett til, dertil har han antagelig skutt ned 6 og skadet 3.

v v v

Portugal har overlatt Storbritannia Azorene til bruk som base i kampen mot ubåtene. Portugal beholder sin suverenitet over øiene, og landets nøytrale stilling i Europa berøres ikke. Det portugisiske statsminister uttaler at utlånet av øiene har til hensikt å hjelpe til å trygge skipsfarten på havene. Tyskland og Japan har inngitt en meget skarp protest hos den portugisiske regjering. Tyskland forbeholder sig retten til å treffe de forholdsregler som må ansees som nødvendige.

v v v

I august-september var senkningen av allierte skip de laveste siden krigens begynnelse. Da tyskerne fornyet sine ubåteangrep, satte de inn 15 ubåter mot en konvoy. 3 allierte eskorteskipp gikk ned og noen få handelsskip blev også senket. Men et stort antall ubåter blev også skadet eller senket.

v v v

Det tyske slagskip Tirpitz, som lå i sin basis i Altafjord, er blitt angrepet og skadet av britiske ubåter. Angrepet fant sted den 20. sept. En spesiell type ubåter blev benyttet. Det er meget små båter, som går under navn av Mygg-ubåter, og som er bygget for å kunne forsere sig frem gjennom minesperringer og andre hindere. Angrepet fant sted 1000 mil fra nærmeste britiske base. Tirpitz lå beskyttet av minebelter, men målet blev nådd og Tirpitz blev rammet av en eller flere torpedoer. 3 ubåter vendte ikke tilbake. Flyfotografier viser at sjøen omkring Tirpitz var dekket av et tykt lag av olje, som strakte sig to mil fra ankerplassen. Ved siden av Tirpitz lå det fortøiet andre fartøier, som

antagelig skulde bringe assistanse. De Forente Staters nye ambassadør i Moskva uttaler til alliert presse, at eftersom de allierte tropestyrker nærmer sig den tyske grense er tiden inn til et nærmere samarbeide også rent militært mellom russerne og den britisk-amerikanske hærledelse.

v v v

Formannen i den finske riksdags utenrikskomite uttaler at Finland må anse sig for berettiget til å arbeide for sin sikkerhet ved de midler, som står til rådighet. Han nevner derefter muligheten av at Finland ikke lenger kan gå samme vei som Tyskland. I en kommentar til denne uttalelse peker en finsk avis på den forskjell, som består mellom diktaturstaten Tyskland og det finske demokrati, og sier at det før var folk i Finland som ikke forstod betydningen av denne forskjell, men at et sundere syn nu gjør sig gjeldende.

5000 danske flyktninger er kommet til Sverige. Av dem er halvparten jøder. Et lite skip kom til svensk havn med 200 jødiske flyktninger i lasterummet. Tyskerne har begynt å plyndre jødiske hjem i Danmark for møbler og husgeråd, som sendes til Tyskland - angivelig til benbeherjedestrøk.

9 transformatorstasjoner er sprengt i luften i Danmark ved hjelp av tidsinnstilte bomber. Dessuten er en bygning utenfor Kjøbenhavn som var rekviert og tatt i bruk av tyskerne, brent ned. Portforbudet er gjeninnført i Kjøbenhavn og Aalborg.

v v v

Alliert bombing. - Amerikanske flyvende festninger med eller uten Thunderbolt jagereskorte har utført en rekke effektive dagangrep på industrielle mål i Tyskland. Særlig kan nevnes et angrep på fabrikk i Østpreussen, Pommern og Polen. Hovedmålet var Fokker Wulff-fabrikken i Marienburg som blev ødelagt. Denne fabrikk blev i sin tid flyttet med maskiner, verktøi og tilbehør fra Bremen for å undgå bombeangrep. Under angrepene mistet amerikanerne 29 bombefly, men 93 tyske jagere blev med sikkerhet skutt ned. Andre hovedmål for flybombing var Schweinfurt, hvis kulelagerfabrikker forsyner halvparten av den tyske rustningsindustri. Dette angrep, som

blev utført av flyvende festninger med jagereskorte, betegnes som særdeles vellykket. - Under siste britiske nattangrep på Hannover blev over 3 kvadratkilometer lagt i ruiner.

v v v

Den katolske kirke i Belgia har utstøtt den belgiske nazifører Leon de Grell.

Den tyske direktør for kvinnefengslet i Varshava, Westen, er blitt skutt efter dødsdom fellet av patriotenes domstol.

De hemmelige avisers antall og utbredelse øker i Tyskland. Det har forekommet en rekke avsettelser og arrestasjoner av tyske officerer, som har kritisert Hitlers krigsføring. I Moskva er det opprettet et forbund av tyskere hvortil bl. a. har sluttet sig to generaler, den ene av dem en fange fra Stalingrad, samt andre officerer. I en kringkastingstale til det tyske folk uttalte den ene av generalene at Hitler alene hadde ansvaret for de tyske nederlag i begynnelsen av året. Han stillet øket alliert bombing i utsikt samt frafall av vasallstatene. Krigen var utsiktsløs, og Tysklands eneste redning fra katastrofe og kaos var at Hitlerregimet blev styrtet og at landet fikk en regjering med folkets tillid.

v v v

Ny britisk 17 punds antitankkanon er tatt i bruk. Den har et 8 meter langt løp og lavt understell, slik at den lettere kan kamufleres. En kanon stoppet tre tyske tanks med tre skudd, en annen ødela seks tanks før den selv blev uskadeliggjort. Man mener at den nye kanonen vil være en hvilkensomhelst tank voksen som tyskerne kan sette inn i denne krigen.

Nye amerikanske bombefly, meget større enn flyvende festninger og Liberator, er under bygning. Allierte tankbåter forsynes nå med en ny redningsbåt av stål med asbestdekk over cockpiten. Den drives med dieselmotor, og den veier 7 1/4 tonn med utstyr og bemanning. Under prøver har båten gått gjennom et 10-12 meter høit flammehav fra brennende olje.

v v v

Trykkfeil. - I vårt siste nr. skrev vi at Dnepr var 7-8 km bred istedenfor 7-300 meter.

v v v

Østen. - Den største allierte flystyrke som har vært samlet på Stillehavsfronten, blev satt inn i et kraftig angrep på den japanske base Rabaul på New Guinea. Mot tapet av 5 allierte fly blev 177 japanske fly skutt ned eller ødelagt på bakken. Under den senere tids aksjoner har japanerne mistet en rekke krigsskip og så mange handelsfartøier, at deres mange og lange sjøforbindelser vanskelig kan oprettholdes. Hele New Georgia øigruppen er nu på de alliertes hender. v v v

Evakueringen av utbombede tyskere til Polen blev stoppet i september. De kvarterer som var gjort ferdig til å motta dem, benyttes nu som tilfluktssteder for den strøm av tyske arbeidere og gårdbrukere, som vender tilbake fra de hjem, de hadde fått tildelt sig i Russland. v v v

Et tysk ammunisjonsskip meldes sunket i Porsangerfjord etter en eksplosjon. Nordmenn og tyskere, som holdt på med utløsning, reddet sig i land, da skipet var kommet i brann. v v v

Russland. Før den russiske amnes store gjennombrudd sydøst for Kremensjug hadde russerne sammendratt store styrker og mengder av materiel godt kamuflert. Russerne var tallmessig overlegne da slaget begynte. Det varte i to døgn. Ved erobringen av jernbanecentret Pjatikatka på linjen fra Dnjepropetrovsk og vestover, hadde russerne nådd sitt første mål. Fra Pjatikatka støter de nu videre sørover langs jernbanen til Krivoi Rog, og står bare 30 km. fra denne by. Det meldes også om et annet fremstøt i retning av Nikopol. Ringen lukker sig om Dnjepropetrovsk og et nytt Stalingrad truer. 50 tyske divisjoner står i fare for å få avskåret retretten. Som basis holder russerne 150 km sydvest for Dnjepr, og fremstøtet i de tyske stillinger har en dybde av over 80 km. Ved Saporosje har russerne begynt et nytt fremstøt, og i Melitopol holder tyskerne bare noen kvarterer i byens nordlige del, etter at både jernbanen og veien sørover til Krim er skåret over på flere steder av russerne. Den røde arme nærmer sig Kiev fra nord og syd i en avstand av bare 10 km. Et større slag er her under utvikling. Sør for Gommel har russerne gått over Sosj på flere steder, og har i 20 kilometers bredde støtt fra 5 til 10 km inn i de tyske stillinger. Ialt kjemper tyskerne defensivt på 7 forskjellige steder, og det delvis uten jagerbeskyttelse, idet de tyske jagerstyrker er trukket bort fra østfronten for å settes inn mot de allierte bombefly i vest. Bare nord for Krivoi Rog har tyskerne i de siste dager kunnet sette inn en del fly. Den russiske angrepstaktikk har tvunget tyskerne til endringer i sin organisasjon, idet de har opstillet spesielle transportable avdelinger til å settes inn på de mest truede punkter. Bakgrunnen for dette er tyskernes mangel på strategiske reserver. Russerne har senket 2 tyske transportskip, et i Østersjøen og et i Svartehavet. v v v

Gjennom en rekke netter har britiske Mosquito-fly bombet mål i Berlin og andre steder. Britiske Lancaster bombefly har bombet mål i Hannover i tillegg til det ødeleggende angrep mot denne by i forrige uke, - likesom andre mål i Vesttyskland. Et kraftig

angrep har også vært rettet av britiske fly mot Leipzig, en industriby med 700.000 innbyggere og en stor tekstil-, olje-, fly- og maskinproduksjon. Amerikanske flyvende festninger har bombet Düren i Ruhr og andre mål. Likeledes har kommunikasjonsmål i Frankrike, Belgia og Nederland vært utsatt for iherdige allierte flyangrep.

Chefen for det amerikanske luftvåpen general Arnold opplyser at tyskerne har tatt de fleste av sine jagerfly fra østfronten og stasjonert dem tett i tett mellom Belgia og Danmark. Samtidig meddeler han at den tyske jagerproduksjon gikk ned fra 1020 maskiner i august til 820 i september. Vi kan gå ut fra at generalen her bygger på sikre kilder. Fra USA's flyfront meldes det for øvrig at amerikanske fly fra september 1941 til september 1943 har kastet 105.000 tonn bomber over mål i øst og vest. Den amerikanske flyproduksjon vil bli 3doblet i løpet av de kommende 5 måneder. (Hvad sier luftmarskalk Goering til det?) Som eksempel på den eventyrlige utvikling Amerikas flyproduksjon har gjennomgått, fortelles følgende: En amerikansk flyfabrikant hadde i 1941 7000 mann i arbeide; han syntes han tok hardt i da han regnet med en utvidelse til 10.000 mann; men faktum er, at det idag arbeider 150.000 mann i hans fabrikker. v v v

Italia-fronten. - Kampen om Volturno-elven er avsluttet. 5. arme fortsetter sin fremrykning i et vanskelig terreng. Tyske motangrep er kastet tilbake. Fra 8. amnes front meldes også om britisk fremgang. Men ellers synes det som man på begge fronter konsoliderer sine stillinger før det neste store fremstøt.

Detaljerte opplysninger fra landgangen ved Salerno som nu foreligger, viser hvilken omfattende operasjon dette var. Av britiske marinefartøier deltok 6 slagskip, 7 hangarskip, 12 kryssere, 41 destroyere (britiske og allierte), og 52 andre marinefartøier, mens det av amerikanske var 3 kryssere, et moderskip for sjøfly, 18 destroyere og 20 andre krigsfartøier, ialt 160 krigsskip. Krigsflåten deltok i landoperasjonene med sitt artilleri, delvis på kloss hold. v v v

Italias fem antifascistiske partier som representerer alle politiske avskyninger, erklærer sin tilslutning til Italias krigserklæring. I tyskokkupert Italia har massearrestasjoner av prester funnet sted. De beskyldes for tyskfiendtlig propaganda. I landets befrierte områder har det hyppig forekommet at allierte soldater bare med vanskelighet har kunnet hindre befolkningen i å lynche tyske krigsfanger under transport.

v v v

I Jugoslavia fortsetter friskarenes lammende slag mot jernbanene. Likeledes er viktige industrianlegg og gruber erobret og ødelagt. 2 britiske destroyere stoppet 2 italienske transportskip i Adriaterhavet. Det tyske mannskap på det ene av dem åpnet ventilene, hvorpå skipet blev skutt i senk av destroyerne. Det andre, som hadde italiensk mannskap med tysk vakt, blev bragt til alliert havn.

Tysk konvoy nord for Kreta blev angrepet av britiske fly. En armert tråler blev senket, et landingsfartøi bombet i brann og to ledsagende tyske fly skutt ned.

v v v

Den tyske gestapokaptein Lechner blev dødsdømt av den fri polske domstol og derpå skutt utenfor Gestapos hovedkvarter i Warshava. 30.000 franske minearbeidere er gått til streik. Arrestasjonen av 130 av arbeidernes tillidsmenn førte bare til at streiken blev utvidet.

v v v

Fra Washington meldes at en av de største amerikanske troppekontingenter hittil er landet i sikkerhet i Storbritannia.

v v v

Under et av de senere flyraider over Nordfrankrike skjøt norske flyvere ned 3 tyske fly. - Lette norske sjøstridskrefter har angrepet og senket et mindre tysk handelsfartøi i den norske skjærgård.

v v v

Fra den tekniske front. - Spesielle lette avdelinger av den britiske flystyrkes kystkommando er blitt utstyrt med et nytt teknisk våpen av den allerstørste betydning i ubåtjakten. Det er lyskastere med en styrke av flere millioner lys til å oplyse havflaten med i mørke. Det er om natten at de tyske ubåter dukker op til havflaten for å puste,

d.v.s. for å la op sine akkumulatorbatterier. Men under de britiske flys lyskastere blir de enda mere synlige enn om dagen. Lyskastene har allerede bevist sin effektivitet.

v v v

I Østen viser enhver ny luftkamp hvor overlegne de allierte fly er de japanske. Under en aksjon i denne uke blev 60 japanske fly ødelagt, derav 36 på bakken, mot et tap av 3 allierte fly. Det meldes videre om japanske skipstap.

v v v

D a g s n y t t:

Den røde hærs fremstøt sydøst for Kremensjug har ført til okkupasjonen av Dnjeprovsk, likesom så meget av jernbanen til Dnjepropetrovsk er erobret, at tyskerne heller ikke har adgang til den østlige sidebane til Krivoi Rog. Fra Dnjepropetrovsk står nu bare banen til Apostolovo åpen. - Husserne utvider sitt brohode 75 km søndenfor Kiev, og 150 km nordenfor Kiev, søndenfor Sosjs og Dnjeprs sammenløp, har de inntatt syv steder til på vestsiden av Dnjepr. Siden det tyske overfall har russerne senket 300 fiendtlige transport- eller andre fartøier i nordlige farvann. To nye amerikanske hangarskip, hvert på 45.000 tonn, er under bygning, og kjølen til et tredje vil bli strukket til neste år. Dette blir de største skip i verden i sin klasse. Det siste amerikanske hangarskip som blev bygget, var på 23.000 tonn, og blev ferdig på mindre enn et år. Bygningen av de nye skip skal ikke ta lenger tid.

Greske friskarer har brutt jernbanen Athen-Saloniki. For øvrig klages det over innbyrdes uenighet mellom friskarene. Håndgripeligheter har forekommet.

Moskvakonferansen fortsetter i den mest åpne og tillidsfulle ånd. Stalin bar for første gang sin uniform som russisk marskalk da han mottok utenriksminister Eden. Konferansen kommenteres i de tyske vasallstaters presse på en måte, som viser hvor alene Tyskland nu står. Finsk presse håper på et godt resultat av konferansen, d.v.s. et resultat, som vil åpne en vei ut av krigen for Finland.

Året har bragt England den største høst i landets historie, tross for at meget akereareal er avgitt til fly- og ekscerserplasser.

v v v

Russland. - De tyske stillinger mellom Dnjepr og Det asovske hav er knust. Jernbanen Saporosje-Melitopol er helt på russernes hender, og tyskerne retirerer i en kolonne sydover langs jernbanen til Krim, i en sydvestover, og i en vestover mot Dnjepr. Retretten blev innledet med Melitopols fall i slutten av forrige uke. Søndenfor Saporosje er Dnjepr 2-3 km bred og uten broer. Heller ikke jernbanen fra Perekop fører med bro over til Kherson. - I Dnjeprbuen falt Dnjepropetrovsk etter at kraftige russiske avdelinger i nattens mulm og mørke var ført over elven nord og sør for byen. Overførselen var ledsaget av en kraftig russisk kanonade for å hindre tyskerne i å høre hvad som foregikk. Erobringen av Dnjepropetrovsk, en av Russlands største industribyer, og Dnjeprosersjinsk, regnes blant krigens største russiske seirer. Dnjepropetrovsk har vært okkupert av tyskerne siden august 1941. Store depoter, ammunisjonslagre og mengder av artilleri falt i russernes hender. Tyskernes retrett sørover til Apostolovo foregår under hårdt press, og de må etterlate store mengder av sitt tungt utstyr. I jernbaneknutepunktet Apostolovo stuer trafikken sig op og blir et ideelt mål for de russiske fly. Samtidig er det tyske mannefall uhyre. Veiene er kranset med døde, og Dnjeprbuen betegnes som et slagterhus for de tyske arméer. Av flere navngitte regiment er bare et fåtall av mannskapene i live og går nu i russisk krigsfangenskap. Det er en katastrofe for den tyske arme som betegnes som den største siden Stalingrad. - Lenger mot vest nærmer russerne sig Krivoi Rog fra nord, og står mindre enn ti km fra byen. Tyskerne har her øket sin flyinnsats, men dette også å være uten større virkning. Uten å avven- te byens fall, har russerne forlenget sin front vestover, og har tatt banen Snamenka-Nikolaev under artilleriild. - Blant fanger tatt av russerne i Dnjeprbuen fantes det soldater, som nylig var kommet fra Frankrike, Nederland og Norge. De siste hadde forlatt Norge så sent som i september. - Tyske troppeavdelinger har under retretten måttet forsynes med bensin og proviant fra fly. Re-

tretten har mange steder foregått så hurtig, at tyskerne ikke har fått tid til å fullføre sitt sedvanlige ødeleggelsesverk av byer og landsbyer, for ikke å tale om bortførelsen av civilbefolkningen. Derimot fortelles det at de har myrdet omkring 20.000 jøder i den tiden de har holdt Dnjepropetrovsk besatt. Store massegraver finnes utenfor byen.

I Sibir står en russisk arme på 2 mill. mann fullt øvet og utrustet for å settes inn i vinterens felttog. Det er større avdelinger av skitropper iblant.

v v v

Italiafronten. - På 5. og 8. armers front har det vært gjort god fremgang. Viktige veiknutepunkter og strategiske høider er erobret, og tyskerne tvinges tilbake skritt for skritt. Kraftige flyangrep er rettet mot tyskernes forbindelseslinjer og flyklasser. Allierte sjø- og luftstridskrefter angriper med hell tysk kystskipsfart, og tyske kyststillinger er blitt kraftig bombardert av tungt marineartilleri. - De allierte holder nå en trediedel av Italia. Det har kostet 15.000 menn i døde og sårede, hvorav de fleste er falt på 5. armers front. I den befrierte del av landet nyter de allierte godt av fullt samarbeide med civile og militære.

I okkupert Italia har tyskerne gitt ordre om at alle italienske flyoffiserer skal melde sig til tjeneste. General Rommel har opprettet sitt hovedkvarter i Venezia, som også utbygges til festning og er gjort til hovedbase for forsvaret både øst og vest i landet.

v v v

Alliert bombing. - Uken blev innledet med et kraftig og koncentrert britisk angrep på Kassel. 1500 tonn bomber blev kastet. Store branner opstod. Tre svære eksplosjoner blev observert. Kassel er hjemsted for lokomotiv-, fly- og panservognfabrikker. Under angrepet på Kassel for nylig blev også 1500 tonn bomber kastet. Frankfurt har også vært mål for britisk bombing. Fra det forrige angrepet på Frankfurt meldes det at 37 fabrikker blev skadet. Gjennom flere netter har Mosquitofly angrepet mål i Vesttyskland, særlig Ruhr og Rhinland. Koncentrerte angrep har også vært ret-

tet mot havneanlegg, flyplasser og kommunikasjoner i tyskokkupert område.

60 prosent av de tyske dagjagere og 90 prosent av nattjagerne er konsentrert i vest, mens bare 1/5 av det tyske flyvåpen er satt inn i Russland.

v v v

I forrige uke skjøt norske flyvere ned 9 tyske fly uten selv å lide tap.

v v v

Danmark. - På en kafe på Fredriksberg i København som særlig blev besøkt av tyskere fant det sted en eksplosjon av en tidsinnstilt bombe. Tre tyske soldater og en politimann blev drept mens 14 tyskere blev såret.

I Frankrike er et tysk ammunisjons-tog sprengt i luften av franske sabotører.

Svenske skip på Amerikafarten er blitt nektet leide av tyskerne, som opgir militære tiltak i Skagerak som grunn.

I Spania har 8 generaler henvendt sig til Franco med en oppfordring om å gjøre slutt på det totalitære styre etter utenlandsk mønster. De gjør sig samtidig til talsmenn for et konstitusjonelt kongedømme.

v v v

De jugoslaviske frihetskjemper har med hell foretatt en rekke aksjoner mot jernbaner, broer og jernbanemateriell.

Mål i Østerrike er bombet av fly fra Nordafrika.

Øia Koss i Egærhavet er evakuert av de britiske tropper.

v v v

U.S.A. har idag 700 kampskip i sin marine, som også rår over 20.000 fly. I årets første åtte måneder blev det i Amerika produsert 52.000 fly og 23.000 tanks. Den amerikanske flyproduksjon i september beløp sig til 7.598 fly. Produksjonen av tunge bombefly var samtidig steget med 6 prosent. I september blev også bygget 106 Libertyskip og 22 tankskip.

v v v

Under et mislykket angrep på konvoy ved den britiske østkyst blev av 30 tyske Ebåter 4 senket og 7 skadet.

v v v

Et alliert flyangrep blev foretatt mot Rabaul på New Guinea og kostet japanerne 168 fly mot et alliert tap av 4 fly. I løpet av to uker er 900 japanske fly ødelagt i det sydlige og sydvestlige Stillehav.

Tremaktskonferansen i Moskva skrider tilfredsstillende frem og er preget av den samme strengt saklige og åpne tone som en forretningskonferanse. Viktige beslutninger er allerede fattet. Utenriksminister Eden har hatt et nytt møte med Stalin, og som tidligere lovet Stalin av Churchill har han uforbeholdent stillet alle opplysninger til rådighet om de britiske planer og krigstiltak. - Det meldes også at Eden hadde med sig som gave til Kreml et album, som ved fotografier viste all den skade Royal Air Force har tilføiet tysk industri, - en noget makaber gave må vi si som heller burde vært overlatt den russiske generalstab eller krigsministeriet enn henlagt som en museumsgjenstand i Kreml.

v v v

Britiske krigsfanger, utvekslet og hjemvendt fra Tyskland, forteller alle som en at den tyske moral simpelthen er "tatt av vinden". Ingen tyskere tror lenger for alvor på en tysk seier.

v v v

Lørdag 0.20-nytt: Mellom Dnjepr og Det asovske hav har russerne under fremgang utvidet sin front. De står vel 35 km fra Nikopol, hvis mangangruper gjør denne by uerstattelig for tyskerne. I hele området har russerne hatt en fremgang på fra 10 til 25 km på en dag. Inne i Dnjeprbuen har de rykket fra 6 til 10 km frem. Ved innsats av lett bevegelige avdelinger har russerne opplittet og isolert den tyske front i grupper. Så mange fanger er tatt, at det enda ikke har vært mulig å få optallet dem. Det kjempes i Krivoi Rogs forsteder.

Den finske faglige landsorganisasjon har i en utsendt proklamasjon forlangt at den finske regjering skal gjøre sitt ytterste for å få Finland ut av krigen og gjenoprette et godt forhold til Russland. Det fremgår av proklamasjonen at den finske arbeiderklasse ikke har makt til å gjøre nogen direkte innflytelse gjeldende.

De åtte spanske generaler har i sin henvendelse til Franco fått støtte av ledende spanske diplomater og politikere.

En tysk soldat har greid å ta sig frem fra Leningradfronten til Sør-Italia, hvor han har overgitt sig til britene. Han hadde hørt at hans far var omkommet i tysk konsentrasjonsleir og svor å høyne sig.

Russland. - Den russiske fremrykning over steppene mellom Dnjepr og Det asovske hav fortsetter. Etter at Genitsjesk på jernbanen Melitopol-Krim og Perekop var tatt av russerne, var Krim helt avskåret. Samtidig var en tysk styrke isolert mellom Genitsjesk og Perekop, og blev enten drevet ut i Det asovske hav, drept eller tatt til fange. Russiske tankstyrker rykker sørover på Krim. Landgangsoperasjoner er innledet ved Kertsj, og russiske fly opererer allerede fra flyplasser på Krim som i hemmelighet er anlagt av guerillastykker. Russerne har videre inntatt Kakhovka nord for Perekop ved Dnjepr som ligger hvor elven er smalest, og lenger vest står de bare 30 km fra Kherson. Ved Krivoi Rog har tyskerne satt inn kraftige motangrep med motorisert infanteri, tanks og fly, men de er slått tilbake av russerne, som fortsetter å avansere sydvest for Dnjeprprovins. Ved Kiev har russerne inntatt to av de nordlige forsteder. På frontens nordavsnitt har de gjort betydelig fremgang fra Nevel i retning Polotsk.

En oversikt over russernes sommer- og høstoffsensiv er sendt ut i Moskva. Det var for 4 måneder siden - den 5. juli - at tyskerne begynte sin offensiv mot Kursk-fremspringet. Etter å ha stoppet tyskerne, gikk russerne til angrep, og bare en måned etter at tyskerne hadde begynt, var de viktige tyske støttepunkter Belgorod og Orel på russernes hender. Den røde arme har nu på ethvert punkt nådd de operative strategiske mål, som overkommandoen hadde fastsatt, idet området øst for elvene Sosj og Dnjepr er erobret og den tyske Dnjeprlinje brutt. For å oppnå dette har russerne måttet tilintetgjøre de tyske konsentrasjoner ved Kharkov og bryte ned de sterkt utbyggede linjer ved nedre Donetz og Mius og ved Desna. 350.000 kvadratkilometer russisk jord er befridd og millioner av Soyjets innbyggere likeledes. Tilbakeerobringen av nogen av landets viktigste industristrøk betyr en stor økonomisk vinning. Armeen har gått materielt styrket ut av kampen og er beriket med erfaring. Russlands rikeste akerland er vunnet tilbake. Og tilbakeerob-

ringen av jernbanene fra Moskva, landets centrum, betyr en uhyre strategisk vinning. Tyskerne har hatt et tap på 2.700.000 døde, sårede og fanger. Av disse er 900.000 falt og 98.000 tatt til fange. 10.000 tyske fly er ødelagt eller erobret likesom 15.000 tanks. Hertil kommer et uhyre bytte som russerne har gjort, - 20.000 kanoner, 13.000 mortere, millioner av granater, depoter av alle slag, kjøretøier og lokomotiver samt jernbanevogner. Den bulgarske regjering nekter å la bulgarske skip delta i tyskernes evakuering av Krim, idet to skip fra Bulgaria allerede er senket.

v v v

Luftfronten. - Hovedmålet for ukens britiske bombing var den tyske industriby Düsseldorf, som allerede under et tidligere angrep har fått ca. 8000 mål bebyggelse lagt i ruiner. Angrepet var meget kraftig og konsentrert. 2000 tonn bomber blev kastet. Pathfinder jagerfly hadde allerede funnet målet og oplyst det med fallskjermbluss da bombeflyene innfant sig. Foruten Düsseldorf blev Köln og andre mål i Vesttyskland bombet. Dette var onsdag, en rekorddag i bombingens historie; idet det på 16 timer blev kastet 4000 tonn bomber over Tyskland av 2000 allierte fly. Av disse gikk 30 fly tapt, mens 53 tyske fly blev skutt ned. Store branner observertes i Düsseldorf 24 timer etter bombingene. Det hittil største amerikanske dagangrep har vært rettet mot Wilhelmshaven. De amerikanske bombere hadde denne gang kraftig Thunderbolt jagereskorte, og gjennomførte angrepet med små tap. 5 amerikanske bombere og 2 jagere gikk tapt, mens tyskerne mistet 34 fly. Dermed har amerikanerne vunnet første runde i en ny kraftprøve, uttaler en amerikansk målsmann. Det var den amerikanske jagereskorte som gjorde utslaget. Havneanlegg i Cherbourg og andre mål i okkupert område har også vært angrepet med hell. Amerikanske fly fra Nordafrika har igjen rettet et vellykket angrep mot Messerschmidtfabrikken ved Wiener Neustadt. Likeledes er strategiske mål i Italia bombet.

I løpet av oktober kastet britiske fly 13.000 tonn bomber over Tyskland. Amerikanske fly kastet i samme tidsrum 5.500 tonn bomber over Tyskland